

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

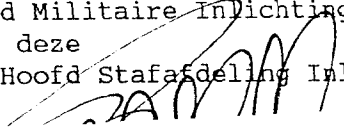
Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/4983	15 oktober 1991

Onderwerp
Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 79/91)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/4983 , d.d. 15 oktober 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
79/91

(Afgesloten 151100 OKT 1991)

Kroatië

De militaire situatie in Kroatië is sinds gisteren niet belangrijk gewijzigd. Hoewel uit diverse omstreken plaatsen hevige gevechten werden gemeld, was in de rest van de republiek sprake van een gespannen rust. De meest opmerkelijke ontwikkeling was dat het gisteren reeds genoemde konvooi dat op weg was om de burgerbevolking van het door de federale strijdkrachten (JNA) belegerde Vukovar te helpen, uiteindelijk zijn pogingen om het centrum van de stad te bereiken heeft opgegeven. In verband hiermee houden Kroatische (para-)militaire organisaties hun omsingeling van de Borongaj-kazerne in Zagreb ook nog steeds vol.

Hoewel beide strijdende partijen vorige week met de komst van het betreffende konvooi hadden ingestemd, bleken met name de Kroatische verdedigers bevreesd dat het doorlaten van het konvooi hun militaire positie zou verzwakken. Ook lijken aan beide zijden communicatiestoornissen een belangrijke rol te hebben gespeeld. Daarnaast waren er meldingen dat Servische strijdgroepen die samenwerken met de JNA de doortocht van het konvooi zouden hebben verhinderd. Dit kan echter niet worden bevestigd.

De gang van zaken is indicatief voor de vele obstakels die elke vredesregeling in Kroatië bedreigen. Derhalve moet erop gerekend worden dat de in het vooruitzicht gestelde nieuwe pogingen om Vukovar te bereiken evenmin succesvol zullen zijn. Vastgesteld moet worden dat indien deze relatief eenvoudige afspraak niet na te komen is, de kansen voor een alomvattende vredesregeling voor heel Kroatië uitermate klein moeten worden geacht. Derhalve is het te verwachten dat de EG-waarnemersmissie alles in het werk zal stellen om het betreffende konvooi alsnog zijn doel te laten bereiken.

Internationale vredesinspanningen

Gisteren is overeenstemming bereikt over de verlenging van het mandaat van de EG-waarnemers in Joegoslavië, dat op 18 oktober zou verlopen. De ministers van Buitenlandse Zaken van de federale regering en op één na alle deelstaten hebben een akte ondertekend waarin het mandaat wordt verlengd voor de periode dat de betreffende partijen deelnemen aan de EG-vredesconferentie over Joegoslavië in Den Haag. Slovenië heeft als enige het document niet ondertekend, kennelijk om te onderstrepen dat Slovenië een onafhankelijke staat is en geen partij meer is bij de Joegoslavische problemen. Tenzij met de Sloveense autoriteiten nadere overeenkomsten worden gesloten, zal de EG-missie formeel op 18 oktober haar activiteiten in deze republiek moeten beëindigen.

Minister van den Broek heeft gisteren verklaard dat hij, na overleg met de voorzitter van de vredesconferentie, Carrington, een nieuwe topontmoeting heeft gearrangeerd voor aanstaande vrijdag. Eerder was bekend gemaakt dat deze zitting pas op 21 oktober zou plaatsvinden. Als reden voor de vervroeging noemde Van den Broek het uitblijven van een constructieve houding van de Joegoslavische deelnemers in de werkgroepen die in het kader van de conferentie actief zijn. Deze werkgroepen dienen voorstellen uit te werken voor de

toekomstige politieke en economische relaties tussen de Joegoslavische deelstaten en de minderhedenproblematiek. Overigens sprak Carrington de hoop uit dat met name de minderhedenwerkgroep reeds voor die tijd concrete voorstellen zal kunnen uitwerken.

Door middel van een topbijeenkomst hoopt Van den Broek kennelijk de conferentie nieuw leven in te blazen. De mogelijkheid hiertoe was gisteren ook geopperd door de Joegoslavische minister van Buitenlandse Zaken Loncar. Voor de betreffende bijeenkomst zullen worden uitgenodigd de voorzitter van het federale presidium, Mesic, en de presidenten van de zes deelstaten. Hoewel nog geen officiële reacties bekend zijn, moet erop gerekend worden dat met name de aanwezigheid van Mesic tot grote onenigheid zal leiden. Hij beschouwt zich nog steeds als de legitieme president van wat hij noemt "ex-Joegoslavië", maar heeft zich door zijn sterk pro-Kroatische opstelling onaanvaardbaar gemaakt voor de pro-Servische stroming in de Joegoslavische politiek. Daarmee heeft hij aanleiding gegeven tot de pseudo-constitutionele coup van enkele weken geleden, waardoor het (pro-)Servische blok in het presidium nu de macht van het collectieve staatshoofd en het federale parlement usurpeert.

Overigens heeft Carrington gisteren onderstreept dat de EG vast blijft houden aan de "Haagse afspraken", waarbij Servië, Kroatië en de defensietop de afgelopen week overeenkwamen dat de JNA zich binnen een maand uit Kroatië zou terugtrekken en dat intussen overleg zou worden gevoerd over de toekomstige relaties tussen de (ex-)Joegoslavische deelstaten. Deze uitspraak van Carrington is opmerkelijk, omdat zowel Servische vertegenwoordigers als het federale ministerie van Defensie inmiddels duidelijk hebben gemaakt zich niet gebonden te achten aan deze overeenkomst.

De afgelopen dagen heeft de conferentieleiding onder meer ook overleg gevoerd met de speciale afgezant van de Secretaris-Generaal van de VN voor Joegoslavië, Vance. Deze zal de komende dagen opnieuw afreizen naar Joegoslavië voor overleg met de toppolitici in de diverse republieken. Overigens heeft Vance benadrukt dat de VN de inspanningen van de EG met betrekking tot Joegoslavië van harte ondersteunt.

Vandaag zullen de presidenten van Kroatië en Servië, Tudjman en Milosevic, op uitnodiging van Sovjet president Gorbachev naar Moskou reizen. Gorbachev zal naar verwachting een poging doen om in bilaterale consultaties en mogelijk een gezamenlijke ontmoeting kansen te zoeken om de Servisch-Kroatische dialoog nieuw leven in te blazen. Hoewel Gorbachev een zekere morele autoriteit bezit, moet worden betwijfeld of hij iets belangrijks kan toevoegen aan de vredesinspanningen die de afgelopen maanden aan Joegoslavië gewijd zijn. Zoals eerder gemeld heeft de Sovjet Unie, tot voor kort de belangrijkste buitenlandse leverancier van militaire goederen van Joegoslavië, onlangs de export van defensieproducten aan Joegoslavië nagenoeg stopgezet, zodat Gorbachev in dit opzicht niet meer over een drukmiddel beschikt.

Conclusie/vooruitzicht

De militaire situatie in Kroatië kenmerkt zich, afgezien van plaatselijke gevechten, door een gespannen rust. Het internationale overleg dat moet leiden tot een politieke oplossing voor de tegenstellingen in deze republiek, verkeert echter in een impasse. Hoewel met name van EG-zijde de komende dagen pogingen zullen worden ondernomen om deze impasse te doorbreken, lijkt de kans op een doorbraak tamelijk gering.